

การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบน
เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก และการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อเป็นแนวทาง
แก้ไขการนำเสนอข่าว

Public Perception of Ethical Standards in Crime News Reporting on the Facebook Social Network and the Use of Legal Measures as Guidelines for Improving News Presentation

แก้วกัญญา เสวกสุริยวงศ์^{1*}

Gaewganya Savagsuriyawong^{1*}

Received: 3 October 2024

Revised: 4 April 2025

Accepted: 12 November 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ของ
การวิจัย 1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบน
เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก 2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าว
โดยใช้มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาจรรยาบรรณ
ในการนำเสนอข่าวโดยใช้มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย ในส่วนการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยได้
กำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้รับชมข่าวอาชญากรรมที่มีอายุระหว่าง 18-60 ปี ทั้งชายและ
หญิงที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ที่เคยรับชมข่าวสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก
ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) และการ
วิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิจัยเชิงเอกสารเกี่ยวกับกฎหมายและจริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อมวลชนของ
ประเทศไทย สหราชอาณาจักรและสิงคโปร์

ผลการวิจัยพบว่าการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบน
เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรม
บนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยรับรู้จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าว
อาชญากรรมจากเพจอันดับมากที่สุด รองลงมาคือเพจอีเจียบ เลียบด่วน และน้อยที่สุดคือ เพจ Drama
– addict

ผลจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กพบว่า
จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กโดยรวมอยู่ในระดับสูง
โดยประเด็นจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวมากที่สุดคือประเด็นนำเสนอข่าวที่ชี้นำสังคม

¹ อาจารย์ประจำวิชาศึกษาทั่วไป, สำนักวิชาการ, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹ Lecturer, General Education, Rajapruk University

* Corresponding author: gasava@rpu.ac.th

ในเรื่องกฎหมายและจริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อมวลชนในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยพบว่าประเทศไทยได้ออกร่างกฎหมายเพื่อกำกับสื่อมวลชนไว้ใน “ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.” โดยได้กำหนดนิยามของสื่อมวลชนในกรอบความหมายที่กว้างมาก และครอบคลุมถึงการสื่อสารไปยังประชาชนในทุกรูปแบบทุกประเภท ในส่วนจรรยาบรรณของสื่อมวลชนนั้น มีร่างไว้แค่ในส่วนของจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อ มาตรา 37 (6) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมของสังคม ไม่ก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับและคำนึงผลประโยชน์สาธารณะเหนือกว่าสิ่งใด เห็นได้ว่าจรรยาบรรณในวิชาชีพสื่อมวลชนยังไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงเห็นควรเพิ่มประเด็นในเรื่องจรรยาบรรณสื่อมวลชนไว้ในร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. เพื่อให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติที่ดีในเรื่องจรรยาบรรณของสื่อมวลชน ซึ่งหมายถึงหลักคุณธรรมของผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน มารวมตัวกันเป็นสมาคมวิชาชีพ สร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ประกอบ อาชีพนักสื่อสารมวลชนให้มีความรับผิดชอบ ผู้วิจัยเห็นควรเพิ่มบทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญาในหมวดจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อไว้ในร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. เพื่อเป็นกรอบในการทำงานของอาชีพสื่อสารมวลชนต่อไป

ในส่วนของการศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศในเรื่องจรรยาบรรณในของสื่อมวลชนจากสหราชอาณาจักรและสิงคโปร์ ผู้วิจัยเห็นว่าควรกำหนดแนวทางให้ชัดเจนตามสหราชอาณาจักรและสิงคโปร์ที่ยึดหลักการจากสหภาพสื่อมวลชนแห่งสหราชอาณาจักรได้กำหนดหลักจรรยาบรรณไว้ชัดเจนโดยเฉพาะข้อ 8 ต่อด้านการคุกคามหรือสิ่งจูงใจอื่นใดที่จะโน้มน้าว บิดเบือนข้อมูล และไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวอย่างไม่เป็นธรรมจากข้อมูลที่ได้รับ และข้อ 9 ไม่ผลิตเนื้อหาที่มีแนวโน้มว่าจะนำไปสู่ความเกลียดชังหรือการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจาก อายุ เพศ เชื้อชาติ สีผิว ความเชื่อ สถานะทางกฎหมาย ความทุพพลภาพ สถานภาพสมรส หรือ รสนิยมทางเพศของบุคคล ที่ทำให้เห็นว่าสื่อมวลชนไม่ควรนำเสนอข่าวที่ชี้นำสังคมไปในทางที่ผิด

คำสำคัญ: จรรยาบรรณ, การนำเสนอข่าว, เครือข่ายสังคมออนไลน์, เฟซบุ๊ก, การรับรู้ของประชาชน มาตรการทางกฎหมาย

Abstract

This research employed a mixed-method approach combining quantitative and qualitative research. The objectives of the study were: (1) to examine public perceptions of ethics in the presentation of crime news on the Facebook social network; (2) to explore approaches to resolving ethical issues in news presentation using legal measures adopted in foreign countries;

and (3) to study legal measures in Thailand for addressing ethical issues in news presentation.

For the quantitative research, the population consisted of viewers of crime news aged 18–60 years, both male and female, residing in Bangkok who had viewed news on the Facebook social network. A sample of 400 respondents was selected using a random sampling method, and data were collected through an online questionnaire (Google Form). The qualitative research involved documentary research on laws, ethics, and professional codes of conduct for mass media in Thailand, the United Kingdom, and Singapore.

The findings revealed that public perception of ethical practices in the presentation of crime news on the Facebook social network was overall at a high level. The sample group perceived the ethical presentation of crime news most strongly from the page Ejan, followed by Ejieb Leabduan, while the lowest level was associated with the page Drama–Addict.

Regarding ethical practices in crime news presentation on Facebook, the results indicated that the overall level of ethical awareness was high. The most prominent ethical issue concerned news presentation that may influence or lead public opinion in society.

In terms of legal frameworks, ethics, and professional codes of conduct for mass media—particularly on social media—the study found that Thailand has drafted legislation to regulate the media in the “Bill on the Protection of Rights and Freedom and the Promotion of Ethics and Professional Standards of the Mass Media.” The draft legislation defines the concept of mass media broadly and covers all forms of communication directed to the public. However, the provisions concerning media ethics are limited and appear only in the section on professional ethics under Section 37(6), which states that the presentation of news and information must comply with professional ethical standards, must not contradict social moral principles, must not cause more harm than benefit, and must prioritize the public interest above all else.

The study suggests that clearer provisions regarding mass media ethics should be incorporated into the draft legislation in order to establish clearer professional guidelines for journalists and media practitioners. The researchers also recommend strengthening legal sanctions, including both civil and criminal penalties, within the professional ethics section of the draft law to ensure accountability and provide a framework for mass communication practices in the future.

Regarding foreign legal measures on media ethics in the United Kingdom and Singapore, the study found that clearer ethical guidelines have been established. These include principles adopted by the National Union of Journalists in the United Kingdom, which clearly specify ethical

standards. In particular, Article 8 prohibits harassment or any form of inducement intended to manipulate or distort information and prohibits seeking unfair personal benefit from obtained information. Article 9 prohibits producing content that may lead to hatred or discrimination based on age, gender, race, skin color, belief, legal status, disability, marital status, or sexual orientation. These principles emphasize that mass media should avoid presenting news in a way that may mislead society or promote social misconduct.

Keywords: Ethics, News Presentation, Social Networking, Facebook, Public Perception, Legal Measures

บทนำ

การนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนในประเทศไทยเรียกได้ว่ามีความผูกพันกับวิถีชีวิตของประชาชนมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่การนำเสนอข่าวสารในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ ผ่านทางหนังสือพิมพ์ รายวัน หนังสือพิมพ์รายปักษ์ นิตยสาร วารสาร สู่การนำเสนอข่าวในรูปแบบสื่อวิทยุ รายงานข่าวผ่าน ทางเสียงของผู้บรรยายหรือผู้ประกาศ สู่การนำเสนอข่าวในรูปแบบสื่อโทรทัศน์ ที่มีการนำเสนอทั้ง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงประกอบเข้าด้วยกัน วิทยาการสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในชีวิตประจำวัน มีการเปลี่ยนผ่านภูมิทัศน์สื่อ (Media Landscape) เกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่าการหลอมรวมสื่อ (Media Convergence) เป็นยุคข่าวสารเกิดสื่อใหม่ (New Media) ที่มีการหลอมรวมเทคโนโลยี เช่น สื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะเฟซบุ๊กได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของผู้รับสารทุกเพศทุกวัย โดยมีสมาร์ทโฟนเข้ามาเป็นสื่อกลางในการรับและส่งข้อมูลข่าวสาร ยิ่งบทบาทในด้านการสื่อสารสูงและรวดเร็ว การกำหนดเนื้อหาและรูปแบบที่เหมาะสมยิ่งมีความซับซ้อน หากมีการนำไปใช้ในทางที่ไม่

เหมาะสม เช่น สร้างความแตกแยก ความเกลียดชังซึ่งเราพบบ่อย ๆ ในลักษณะการใช้ประทุษวาจา หรือวาจาสร้างความเกลียดชัง (Hate Speech) ทั้งการเข้าไปแสดงความคิดเห็นและการพาดหัวข่าว ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อระบบสังคม (ทิพย์ภาศิริ แก้วเทศ, 2022)

Popticles.com (2024) จากสถิติการใช้อินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียของคนไทย พบว่าเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็น เครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในประเทศไทยคนไทยนิยมใช้ Facebook มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งถึง 91.5% ทำให้เฟซบุ๊กกลายเป็น เครื่องมือการสื่อสารประเภทหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนส่วนใหญ่ในยุคปัจจุบัน ทั้งบุคคลและ องค์กรเลือกใช้เฟซบุ๊กเพื่อประชาสัมพันธ์หรือนำเสนอข่าวสาร และด้วยความที่เฟซบุ๊กเป็นช่องทาง ที่สามารถผลิตเนื้อหาของตนเองเพื่อเผยแพร่ได้ จึงก่อให้เกิดเฟซบุ๊ก แพนเพจต่าง ๆ ขึ้นมาเป็น จำนวนมากบนโลกออนไลน์ในปัจจุบันเพื่อนำเสนอข้อมูลให้เหล่าสมาชิกในรูปแบบต่าง ๆ กัน

ประเภทของเฟซบุ๊กแฟนเพจที่เกิดขึ้นมาเป็นจำนวนมาก คือ เฟซบุ๊กแฟนเพจ ประเภทเผยแพร่

แพร่ข่าวสารหรือสถานการณ์เด่น ซึ่งเป็นลักษณะคล้ายกันกับเฟซบุ๊กแฟนเพจของ สำนักข่าวหลักหรือบางครั้งก็เป็นการนำข่าวจากสื่อสารมวลชนหลักมาเผยแพร่ต่อแล้วใส่ความ คิดเห็นของแอดมินเพจเหล่านั้นลงไป แต่เพจเหล่านั้นมีขั้นตอนหรือวิธีการนำเสนอที่แตกต่าง ยกตัวอย่างเช่น มีแอดมินเพจที่ไม่เปิดเผยตัวตนที่แท้จริง แต่กลับสร้างตัวตนสมมติขึ้นมา แล้วนำเสนอโดยใช้ภาษาที่ตรงไปตรงมา สะดุดตา รุนแรง และบางครั้งก็มีความหยาบคาย แบบที่สื่อสารมวลชนหลักไม่สามารถทำได้ โดยวัตถุประสงค์ของเพจเหล่านั้นก็เพื่อดึงดูดความสนใจจาก ผู้ติดตาม โดยเฉพาะในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อส่วนร่วม (อาชुरักษ์ เชื้อนแก้ว และ อัจฉรา ปันทรานนท์, 2563)

ข่าวอาชญากรรม (Crime News) เป็นข่าวอีกหนึ่งประเภทที่ได้รับความสนใจจาก ประชาชนทั่วไป การนำเสนอข่าวด้านอาชญากรรมได้เข้ามา มีบทบาทและอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนจำนวนมาก โดยเฉพาะการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก การนำเสนอข่าวอาชญากรรมในช่องทางดังกล่าวก่อให้เกิดการสร้างอิทธิพลทางความคิด เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และมีอิทธิพลทางความเชื่อมั่น เจตคติ อารมณ์ พฤติกรรมของผู้รับสารด้วย ซึ่งอิทธิพลของสื่อในการนำเสนอข่าวสารด้านอาชญากรรมก็ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเรื่องดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ ตลอดจนกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม ทำให้การทำงานของตำรวจเกิดอุปสรรคต่าง ๆ ทำให้การนำเสนอข่าวกลายเป็นรูปแบบเรียลิตี้โชว์ (Reality Show) หรือเป็นการสร้างบทละครขึ้นมาใหม่ ใช้น้ำเสียงเร้าอารมณ์ ใช้ภาพจำลองเหตุการณ์ที่

ล่อแหลมต่อการส่งเสริมความรุนแรง และให้ผู้สื่อข่าวเสมือนเข้าไปอยู่ร่วมในเรื่องทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครเห็นเหตุการณ์จริงใช้จินตนาการและการคาดเดา ข้อมูลเรื่องราว ทำให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้คล้อยตาม และเชื่อในประเด็นที่นำเสนอข่าวนั้น เห็นได้จากการนำเสนอข่าวอาชญากรรมคดีฆาตกรรมน้องอายุ 3 ขวบที่หายออกจากบ้านในหมู่บ้านกกกอก ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ตั้งแต่วันที่ 11 พฤษภาคม 2563 ก่อนมาพบศพบริเวณเขาภูเหล็กไฟ บ้านกกกอก ในวันที่ 14 พฤษภาคม 2563 โดยมีนายไชยพล วิชา หรือลุงพลตกเป็นผู้ต้องสงสัย คดีนี้ได้รับความสนใจจากผู้คนในสังคมไทยอย่างมาก ด้วยการเสียชีวิตปริศนาที่นำไปสู่การสืบสวน สอบสวน และการนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การเสนอข่าวในสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กที่เป็นการการเกะจิดชีวิตลุงพล ทำให้บุคคลที่ปรากฏในข่าวกลายมาเป็นเน็ตไอดอลของสังคม ทั้งที่ยังตกเป็นผู้ต้องสงสัยในคดีฆาตกรรม หรือกรณีดาราสาวพลัดตกเรือสปีดโบ๊ทจมแม่น้ำเจ้าพระยาจนเสียชีวิต เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2565 โดยคดีดังกล่าวได้สร้างกระแสในการนำเสนอข่าวเป็นละครฆาตกรรม ทำให้เกิดเป็นตัวละครมากมาย ทั้งที่กระบวนการสืบสวนสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น ทำให้เป็นการเสี่ยงชี้นำคนในสังคมที่รับสื่อในลักษณะนี้ เห็นได้ว่านำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กขาดจรรยาบรรณ

ในเรื่องจรรยาบรรณสื่อมวลชนยุคสื่อดิจิทัล แม้สังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี แต่การเป็นสื่อมวลชนยังคงต้องยึดหลักวิชาชีพให้มั่นคง ตระหนักในความรับผิดชอบสูงสุด ความถูกต้องและเหมาะสมในการนำเสนอข่าว สังคม

คาดหวังว่าผู้เป็นมืออาชีพของสื่อมวลชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งความทันสมัยของยุคสื่อดิจิทัลทุกคนต่างเป็นผู้ผลิตข่าวสารได้ด้วยตัวเอง จรรยาบรรณสื่อจึงเป็นข้อกำหนดที่ต้องกำหนดให้ชัดเจนในวิชาชีพสื่อมวลชนที่ควรยึดปฏิบัติภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือก็ยังคงอยู่ต่อไปไม่ถูกลดบทบาทในสังคม (ปณัฏฐา สีลายุทธ และบุญเลิศ โอฐสูง, 2560) แต่อย่างไรก็ตามการนำเสนอข่าวที่ขาดจรรยาบรรณก็ไม่มีกฎหมายหรือบทลงโทษที่ชัดเจนทำให้สื่อเกิดความไม่เกรงกลัวและนำเสนอข่าวในลักษณะชี้นำสังคมแบบเดิมซ้ำ ๆ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมไปพร้อมกัน อย่างไรก็ตามในต่างประเทศมีมาตรการทางกฎหมายกำกับดูแลสื่อไว้อย่างชัดเจนและเข้มงวด เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศสิงคโปร์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก และศึกษากฎหมายในต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการออกมาตรการทางกฎหมายโดยใช้เป็นแนวทางแก้ไขการนำเสนอข่าวให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมตามกรอบจรรยาบรรณของวิชาชีพสื่อสารมวลชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการนำเสนอข่าวที่สร้างสรรค์สังคมต่อไปในอนาคต

คำถามการวิจัย

1. การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กเป็นอย่างไร
2. แนวทางการแก้ไขปัญหัจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวโดยใช้มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศเป็นอย่างไร

3. แนวทางการแก้ไขปัญหัจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวโดยใช้มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหัจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวโดยใช้มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหัจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวโดยใช้มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก และการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขการนำเสนอข่าวผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิด และทฤษฎีการรับรู้ (Perception) การรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ได้รับ เป็นกระบวนการเลือกรับสาร (Select) การจัดสรร (Organize) เข้าด้วยกัน และการตีความสาร (Interpret) ที่ได้รับตามความเข้าใจและความรู้สึกของตนเอง โดยทั่วไปการรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเองโดยไม่รู้ตัว หรือตั้งใจและมักเกิดประสบการณ์และการสั่งสมทางสังคม คนเราไม่สามารถให้ความสนใจกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ละคนมีความสนใจและรับรู้สารแตกต่างกัน

ฉะนั้นเมื่อได้รับสารเดียวกัน ผู้รับสารสองคนอาจให้ความสนใจและรับรู้ต่างกันโดยทั่วไปการรับรู้ที่แตกต่างกันเกิดจาก อิทธิพลหรือตัวกรอง (Filter) บางอย่าง ได้แก่ (พัชนี เจริญยา และคณะ, 2534)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอข่าว ในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน สิ่งที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการจะเลือกเสนอข่าวหรือไม่นั้นมักขึ้นอยู่กับคุณค่าข่าว ซึ่งคุณค่าข่าวเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าเรื่องราวใดที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นข่าว (ศศิธร ยุวโกศล, 2545)

3. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อออนไลน์และสื่อสังคม และการใช้งานในกระบวนการสื่อสารข่าวในยุคดิจิทัล Skoler (2009) บอกว่าสื่อสังคมเป็นเรื่องของการแบ่งปัน การรับฟังและตอบโต้ กับผู้อื่น ซึ่งการแบ่งปันข้อมูลนี้ทำให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ และการรับฟัง ความเห็นของผู้อื่น การทำข่าวแบบเก่ามักให้ความสำคัญกับผู้เชี่ยวชาญและนักวิเคราะห์เป็น ส่วนใหญ่ โดยมองข้ามการแลกเปลี่ยนข้อมูล การสร้างความสัมพันธ์ และการรวบรวมความรู้ จากแหล่งข่าวที่หลากหลาย แตกต่างที่มาจากประสบการณ์โดยตรงไป การมีสื่อสังคมมาเกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสารข่าว Skoler มองว่า สื่อสังคมไม่ใช่วารสารศาสตร์ ถึงแม้บางครั้งจะมีข่าวตัวนอกมาจากเครือข่ายสื่อสังคม ก็ตาม แต่ถ้ามองเนื้อหาบนสื่อสังคมแล้วยังให้ความไว้วางใจกับสื่อกระแสหลักในเรื่องของคุณค่าข่าวและความน่าเชื่อถืออยู่ สื่อสังคมจึงไม่ใช่เป็นรูปแบบของวารสารศาสตร์แบบใหม่ แต่เป็นเครื่องมือหรือช่องทางที่นำเสนอวัฒนธรรมการสื่อสารแบบใหม่ที่ทำให้องค์กรข่าวต้องปรับตัว โดยคิดถึงการสร้างความสัมพันธ์และการสร้างคุณค่าที่เพิ่มขึ้นในกระบวนการสื่อสารข่าว

4. แนวคิดเกี่ยวกับข่าวอาชญากรรมและคุณค่าข่าว ข่าวอาชญากรรมเป็นข่าวที่ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้คนในสังคม ข่าวอาชญากรรมเป็นข่าวที่สะท้อนให้เห็นถึงความผิดปกติของสังคม (พิศิษฐ์ ชวาลาวัช และคณะ, 2539) แต่การนำเสนอข่าวอาชญากรรมก็ต้องกระทำอย่างระมัดระวังเนื่องจากมีทั้งผลดีและผลกระทบด้านลบ

คุณค่าข่าวอาชญากรรม ในการรายงานข่าวอาชญากรรมมักใช้องค์ประกอบเหล่านี้มาดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร แต่ข่าวอาชญากรรมเปรียบเสมือนดาบสองคม คมหนึ่งทำหน้าที่เป็นบทบาทผู้แจ้งข้อมูลข่าวสาร และเตือนภัยให้กับประชาชนระมัดระวังตนเอง แต่อีกคมหนึ่งกลับทำร้ายตัวผู้รับสาร เช่นผู้รับสารที่มีความผิดปกติทางจิตอาจจะจดจำรายละเอียดต่าง ๆ และนำไปลอกเลียนแบบ หลายครั้งข่าวอาชญากรรมยังเป็นการโยนหินให้กับผู้กระทำความผิดหลบหนีไปด้วย (ปริณดา เรืองศักดิ์, 2553)

5. แนวคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณสื่อมวลชน จรรยาบรรณของสื่อมวลชน จึงหมายถึง หลักคุณธรรมของผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน มารวมตัวกันเป็นสมาคมวิชาชีพ สร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ประกอบ อาชีพนักสื่อสารมวลชนให้มีความรับผิดชอบ (เทียนทิพย์ เดียวกัน, 2559)

6. กฎหมายไทยเกี่ยวกับสื่อมวลชน ในเรื่องกฎหมายและจริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อมวลชน แม้สังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี แต่การเป็นนักสื่อสารอาชีพยังคงต้องยึดหลักวิชาชีพให้มั่นคง ตระหนักในความรับผิดชอบสูงสุด ความถูกต้องและเหมาะสมในการนำ

เสนอข่าว สังคมคาดหวังว่าเป็นผู้มีอาชีพของนักการสื่อสารต่อการปฏิบัติหน้าที่อีกทั้งความทันสมัยของยุคสื่อดิจิทัลทุกคนต่างเป็นผู้ผลิตข่าวสารได้ด้วยตัวเอง จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อจึงเป็นข้อกำหนดที่ชัดเจนในวิชาชีพนักสื่อสารที่ควรยึดปฏิบัติภาพลักษณะความน่าเชื่อถือก็จะต้องยังคงอยู่ต่อไปไม่ถูกลดบทบาทในสังคม (ปณัฏฐา สีสายุทธ และบุญเลิศ โอจูง, 2560)

7. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมจริยธรรมมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนในต่างประเทศ มาตรการทางกฎหมายที่กำกับสื่อในกลุ่มประเทศตัวอย่างที่ศึกษาอันได้แก่ สหภาพยุโรป และประเทศสิงคโปร์ สามารถสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

สหราชอาณาจักรการกำกับดูแลสื่อในสหราชอาณาจักรแบ่งเป็น การกำกับดูแลกันเอง (Self-Regulation) และการ กำกับดูแลโดยกฎหมาย และกฎเฉพาะต่าง ๆ โดยมีองค์กรกำกับดูแลที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นองค์กรกำกับดูแลสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นหน่วยงานกำกับดูแลอิสระและมีข้อบังคับหรือประมวลจริยธรรม เป็นของตัวเอง สหภาพสื่อมวลชนแห่งชาติอันมีลักษณะเป็นการรวมตัวของสมาชิวิชาชีพสื่อมวลชน ส่วนองค์กรกำกับดูแลสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงจะถูกตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติโทรคมนาคม พ.ศ. 2527 (Telecommunications Act 1984) มีลักษณะเป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่มีหน้าที่กำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมทั้งหลายในสหราชอาณาจักร อย่างไรก็ตาม สหราชอาณาจักรมีความพิเศษในเรื่องของการมีองค์กรการกำกับดูแลกันเองด้านโฆษณาที่มีองค์กรอิสระหลายแห่งเข้ามามีบทบาทในการ

กำกับดูแลและออกกฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องประเทศสิงคโปร์ เป็นประเทศเล็ก จึงมีบริษัทเอกชนที่ทำธุรกิจด้านสื่ออยู่เพียง 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ SPH และ MediaCorp โดยมีรัฐบาลเข้าถือหุ้น ทำให้ธุรกิจด้านสื่อมวลชนของสิงคโปร์เสมือนผูกขาดโดย บริษัทใหญ่ที่มีรัฐบาลกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด 100 รัฐบาลสิงคโปร์มีการกำกับดูแลสื่ออย่างเข้มงวด โดยการออกกฎหมายต่าง ๆ รวมไปถึงข้อกำหนดต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักปฏิบัติรวมไปถึงจริยธรรมสื่อมวลชนด้วย

วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก และการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขการนำเสนอข่าวผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ในส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ผู้รับชมข่าวอาชญากรรมที่มีอายุระหว่าง 18-60 ปี ทั้งชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ที่เคยรับชมข่าวสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กซึ่งประชากรในการวิจัยครั้งนี้ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากการเปิดตารางสำเร็จรูป Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ยอมให้เกิดความคาดเคลื่อน (e) ของการประมาณค่าเกิดขึ้นได้ในระดับหรือที่ระดับนัยสำคัญ .05 ได้จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสร้างแบบสอบถามซึ่งได้มาจากการค้นคว้า การดัดแปลงจากแนวความคิดและงานวิจัยที่ใกล้เคียงที่มีผู้เคยวิจัยมาก่อนหน้านี้ เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุดโดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close – ended Questionnaire) โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ เป็นแบบสอบถาม แบบเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ (Nominal Scale) มีจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 การรับรู้ข่าวสารอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (Interval Scale) มีจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Interval Scale) มีจำนวน 23 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1. การตรวจสอบความเที่ยง (Validity) โดยตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านทำการตรวจสอบโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับหรือมากกว่า 0.5 โดยข้อคำถามที่มีความ IOC เท่ากับหรือมากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมสามารถนำมาใช้ได้ส่วนคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนจะนำไปทดสอบกับกลุ่ม

ตัวอย่าง 2. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปตรวจสอบความเชื่อถือโดยการทดสอบความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์แล้วจึงนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีคุณสมบัติทางประชากรเหมือนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนเพื่อตรวจสอบว่าคำถามในแต่ละขั้นตอนของแบบสอบถามมีความเหมาะสมหรือไม่สามารถสื่อความหมาย ได้ตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการหรือไม่ หลังจากนั้นจึงนำมาตรวจสอบหาความเชื่อถือได้และนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมซึ่งการตรวจสอบความเชื่อถือได้นั้นผู้วิจัยใช้การคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้หรือ Alpha Coefficient ตามวิธีของ Cronbach โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อถือได้ไม่น้อยกว่า 0.70 ซึ่งได้ค่าความเชื่อถือได้ดังนี้ การรับรู้ข่าวสารอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก เท่ากับ 0.82 จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก 0.78 ดังนั้นแบบสอบถามที่ได้จึงมีความน่าเชื่อถือได้ดี 3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทำการทดสอบ (Pre-test) หรือทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรจริง โดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วนำผลที่ได้จากแบบสอบถาม มาหาคุณภาพเครื่องมือโดยการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล คือการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ผู้วิจัยใช้การแจกแจงความถี่ แสดงตารางแบบร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การ

ศึกษา และรายได้ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) เพื่ออธิบายข้อมูลการรับรู้และจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายไทย และต่างประเทศ และวิเคราะห์จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวในสื่อสังคมออนไลน์

ผลการศึกษา

วิจัยเชิงปริมาณจากผลวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปที่ทำการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้มีเพศหญิงมากกว่าเพศชายคิดเป็นร้อยละ 68.3 และ 31.8 กลุ่มตัวอย่างที่มี 18 - 25 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 48.8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 59.0 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 77.5 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายได้ 10,001 – 20,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 37.3

2. การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างพบว่าการรับรู้จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กโดยรวมอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 3.52 SD 1.06) โดยรับรู้จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมจากเพจอีจันมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.96 SD 0.974) รองลงมา

คือเพจอีเจียบ เลียบด่วน (ค่าเฉลี่ย 3.38 SD 1.086) และน้อยที่สุดคือ เพจ Drama – addict (ค่าเฉลี่ย 3.25 SD 1.202)

3. จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก เพจอีจัน เพจอีเจียบ เลียบด่วน แฮมมพ์โพธิ์ดำ และ เพจ Drama-addict

จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก ทั้ง 4 เพจดังกล่าวข้างต้นอัน โดยรวมอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.47 SD 0.732) โดยประเด็นจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวมากที่สุดคือประเด็นนำเสนอข่าวที่ชี้นำสังคม (ค่าเฉลี่ย 4.55 SD 0.787) รองลงมาคือ ไม่สร้างข่าวขึ้นมาเอง (ค่าเฉลี่ย 4.55 SD 0.710) และน้อยที่สุด ต้องทำหน้าที่การนำเสนอข่าวในขอบเขตของความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.39 SD 0.750)

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ประเด็นปัญหาจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวในสื่อสังคมออนไลน์กับกฎหมายต่างประเทศจากผลการวิจัย ในส่วนต่างประเทศ ผู้วิจัยเลือกประเทศที่มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องจรรยาบรรณของสื่อมวลชนที่ชัดเจนคือ สหราชอาณาจักร และประเทศสิงคโปร์

ผู้วิจัยวิเคราะห์กฎหมายของสหราชอาณาจักรและสิงคโปร์ที่ยึดหลักการจากสหภาพสื่อมวลชนแห่งสหราชอาณาจักรได้กำหนดหลักจรรยาบรรณไว้ชัดเจนโดยเฉพาะข้อ 8 ต่อด้านการคุกคามหรือสิ่งจูงใจอื่นใดที่จะโน้มน้าว บิดเบือนข้อมูล และไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวอย่างไม่เป็นธรรมจากข้อมูลที่ได้รับ และข้อ 9 ไม่ผลิต

เนื้อหาที่มีแนวโน้มว่าจะนำไปสู่ความเกลียดชัง หรือการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจาก อายุ เพศ เชื้อชาติ สีผิว ความเชื่อ สถานะทางกฎหมาย ความทุพพลภาพ สถานภาพสมรส หรือ รสนิยมทางเพศของบุคคล ที่ทำให้เห็นว่าสื่อมวลชนไม่ควรนำเสนอข่าวที่ชี้นำสังคมไปในทางที่ผิด ซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีกำหนดแนวทางในลักษณะนี้ ทำให้สื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อมวลชนที่นำเสนอข่าวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กยังนำเสนอข่าวชี้นำสังคมมาเป็นอันดับหนึ่งจากการสอบถามการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก

วิเคราะห์ประเด็นปัญหาจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวในสื่อสังคมออนไลน์กับกฎหมายไทย

ในเรื่องกฎหมายและจริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อมวลชน แม้สังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแต่การเป็นนักสื่อสารอาชีพยังคงต้องยึดหลักวิชาชีพให้มั่นคง ตระหนักในความรับผิดชอบสูงสุด ความถูกต้องและเหมาะสมในการนำเสนอข่าว สังคมคาดหวังว่าเป็นผู้มีอาชีพของนักการสื่อสารต่อการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งความทันสมัยของยุคสื่อดิจิทัลทุกคนต่างเป็นผู้ผลิตข่าวสารได้ด้วยตัวเอง จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อจึงเป็นข้อกำหนดที่ชัดเจนในวิชาชีพนักสื่อสารที่ควรยึดปฏิบัติภาพลักษณะความน่าเชื่อถือก็จะยังคงอยู่ต่อไปไม่ถูกลดบทบาทในสังคม (ปณัฏฐา สีสายุทธ และบุญเลิศ โอฐสูง, 2560) จรรยาบรรณของสื่อมวลชนหมายถึง หลักคุณธรรมของผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน ที่มารวมตัวกันเป็นสมาคมวิชาชีพ สร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร

เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชนให้มีความรับผิดชอบ อีกทั้งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้การรับรองสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนไว้ใน 2 มาตรา คือ มาตรา 34 คือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในฐานะประชาชนทั่วไป “มาตรา 34 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น”

อย่างไรก็ตามทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนก็ได้ตระหนักเห็นความสำคัญของคำว่าสื่อและจรรยาบรรณของวิชาชีพสื่อสารมวลชน โดยปัจจุบันประเทศไทยได้ออกร่างกฎหมายเพื่อกำกับสื่อมวลชนไว้ใน “ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.” โดยได้กำหนดนิยามของสื่อมวลชนในกรอบความหมายที่กว้างมาก และครอบคลุมถึงการสื่อสารไปยังประชาชนในทุกรูปแบบทุกประเภทดังที่ผู้เขียนได้แจกแจงประเภทของสื่อประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันไว้ข้างต้นนิยามในมาตรา 3 แห่ง “ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ

ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.” บัญญัติไว้ว่า “สื่อมวลชน” หมายความว่า “สื่อกลางที่นำข่าวสาร สารและเนื้อหาสาระทุกประเภท ไปสู่มวลชนเพื่อประโยชน์สาธารณะ ไม่ว่าจะอยู่ใน รูปสื่อสิ่งพิมพ์วิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ สื่อ ดิจิทัล หรือในรูปอื่นใด ที่สามารถสื่อความหมาย ให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป” คำนิยามนี้ เป็นผลให้สื่อทุกประเภทและการแสดงออกทาง ความคิดของบุคคลทุกคนต่อสาธารณะไม่ว่าใน รูปแบบใดตกอยู่ภายใต้เจตนานี้ด้วย และในส่วนของ จรรยาบรรณวิชาชีพสื่อถูกวางไว้ในหมวดมาตรฐาน จริยธรรมสื่อมวลชนมาตรา 37 (6) การนำเสนอ เนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปตามหลัก จรรยาบรรณวิชาชีพไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมของสังคม ไม่ก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับและ คำนึงผลประโยชน์สาธารณะเหนือกว่าสิ่งใด เห็น ได้ว่าร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. มีการกำหนดคำนิยามที่ครอบคลุมคำว่า สื่อมวลชนที่รวมไปถึงสื่อดิจิทัล หรือรูปแบบอื่นใด ที่นำข่าวสาร สาร และเนื้อหาสาระทุกประเภทไป สู่มวลชนเพื่อประโยชน์สาธารณะ ก่อนข้างครอบคลุม แต่ในส่วนของจรรยาบรรณสื่อมวลชนในร่าง พระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริม จริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. มีร่างไว้แค่ในส่วนของจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อ มาตรา 37 (6) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ขัด ต่อหลักศีลธรรมของสังคม ไม่ก่อให้เกิดผลเสีย มากกว่าประโยชน์ที่ได้รับและคำนึงผลประโยชน์ สาธารณะเหนือกว่าสิ่งใดเห็นได้ว่าจรรยาบรรณใน วิชาชีพสื่อมวลชนยังไม่ชัดเจนผู้วิจัยจึงเห็นควร

เพิ่มเติมประเด็นในเรื่องจรรยาบรรณสื่อมวลชนไว้ใน ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริม จริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. โดยมีการสรุปประเด็นแนวทางสร้างจริยธรรมและ จรรยาบรรณสื่อสังคมไทยในการรายงานข่าวไว้ 4 ประเด็นคือ (Diawkee, 2016) ดังนี้

1. ความถูกต้องที่ต้องมาก่อนความ รวดเร็ว (Accuracy VS Speed) เนื่องจากสื่อสังคม (Social Media) มีทั้งเรื่องที่เป็นข่าวด่วน (Breaking News) และข่าวหลอก ข่าวลือที่อาจ แฝงมาได้ง่าย ซึ่งอาจทำให้เกิดรายงานข่าวเกิด ความผิดพลาด และส่งผลกระทบในวงกว้าง ดังนั้น ในเรื่องของการตรวจสอบความถูกต้อง ตรวจสอบ ข้อเท็จจริง เป็นสิ่งที่ยังจำเป็นในการทำข่าว และ ต้องเข้าถึงประเด็นและข้อมูลให้ได้อย่างรวดเร็ว เพื่อตอบสนองความต้องการในเรื่องความเร็วไป พร้อมๆ กันด้วย อย่างไรก็ตามความถูกต้องต้อง มาก่อนความเร็วเสมอ

2. ความโปร่งใส (Transparency) เป็น ประเด็นแนวปฏิบัติในการทำข่าวที่สำคัญมากเพื่อ รักษาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือขององค์กร โดยเฉพาะในการรายงานสดผ่านสื่อ ออนไลน์และ สื่อสังคม เช่น live blog, live coverage, live tweet เป็นต้น บนสื่อเหล่านี้การอ้างอิง และการลิงค์กลับ ไปที่ต้นตอของข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้สื่อข่าว ควรทำเพื่อแสดงถึงความโปร่งใสของข้อมูลที่นำ เสนอ

3. การเพิ่มคุณค่าให้ข่าวที่นำเสนอ (Adding Value) ในมิติของจริยธรรมในการใช้สื่อ ออนไลน์และสื่อสังคม การเพิ่มคุณค่าให้กับเรื่อง รวบรวมด้วยข้อมูลที่รอบด้าน การให้พื้นที่ในการ ถกเถียงแลกเปลี่ยนจากทุกฝ่ายอย่างครบถ้วน เป็น

สิ่งที่ควรทำบนสื่อดังกล่าวมากกว่าแค่การทำซ้ำข้อมูลจากสื่อหนึ่งไปอีกสื่อหนึ่งโดยไม่ให้ข้อมูลที่แตกต่างเพิ่มเติม

4. การแก้ไขข้อผิดพลาดให้ถูกต้อง (Correction) ในการนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ และสื่อสังคม ความรวดเร็วทำให้เกิดความผิดพลาดได้ เช่น กรณีการสะกดผิด ข้อมูลที่ไม่นิ่งเปลี่ยนแปลงเมื่อรายงานไปแล้ว ทำให้เกิดความผิดพลาดก็เป็นได้ ดังนั้น การแก้ไขข้อผิดพลาดและแจ้งให้ผู้ติดตามทราบให้ชัดเจนว่ามีข้อผิดพลาดและได้แก้ไขแล้ว เป็นแนวทางปฏิบัติที่ผู้สื่อข่าวต้องยึดถือเพื่อรักษาจรรยาบรรณในการรายงานข้อมูลให้ถูกต้อง

ทั้งนี้หากสื่อมวลชนกระทำความผิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณ ประเทศไทยก็มีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด มีบทบัญญัติสำคัญซึ่งวางหลักไว้ ดังนี้พระราชบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2535 (2535) “มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้อง ใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” จากกรณีที่สื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อมวลชนที่อยู่บนเครือข่ายออนไลน์ได้นำเสนอข่าวรูปแบบเรียลไทม์โดยการรายงานไม่ได้รับข้อเท็จจริงที่แท้จริงและรีบดำเนินการรายงานไป หรือการที่สื่อเข้าไปยุ่งวุ่นวายกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ และผลปรากฏว่าทำให้สังคมเข้าใจผิด หรือชี้นำสังคมไปในทางที่ผิด แต่เมื่อสื่อมวลชนดังกล่าวรายงานสถานการณ์ตามจริงไป ตามหน้าที่

ที่ได้รับมอบหมาย และมีได้มีเจตนาให้เกิดความตายหรือความเสียหายในชีวิตหรือร่างกายของประชาชนผู้ใด จึงไม่เข้าองค์ประกอบความผิดในทางอาญา ซึ่งบทลงโทษในทางอาญานั้นถือว่าร้ายแรงกว่า บทลงโทษอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ชีวิตและร่างกายของประชาชนจากการที่ สื่อมวลชนนำเสนอข่าวเช่นนั้น สื่อมวลชนหรือบุคคลใด ๆ ก็ย่อมต้องมีความรับผิดชอบในทางใดทางหนึ่ง หากแต่ว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 นี้ การนั้นจะเป็นความผิดได้ก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อต่อบุคคลอื่น “โดยผิดกฎหมาย” ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ในกรณีนี้มิได้เป็นการกระทำที่ผิดต่อกฎหมาย เป็นแต่เพียงการรายงานข้อมูลเชิงลึกในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ซึ่งเมื่อส่งผลร้าย คือเกิดความสับสนของคนในสังคม ตลอดจนไปชี้นำสังคมทั้งที่ยังไม่มีการตัดสินจากกระบวนการยุติธรรม ทำให้เกิดความวุ่นวายในสังคมขึ้น

เพื่อให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติที่ดีในเรื่องจรรยาบรรณของสื่อมวลชน ซึ่งหมายถึงหลักคุณธรรมของผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน มารวมตัวกันเป็นสมาคมวิชาชีพ สร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชนให้มีความรับผิดชอบ ผู้วิจัยเห็นควรเพิ่มบทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา ในหมวดจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อไว้ในร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. เพื่อเป็นกรอบในการทำงานของอาชีพสื่อสารมวลชนต่อไป

อภิปรายผล

ผลการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยรับรู้จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมจากเพจอื่นมากที่สุด ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กของเพจอื่นมากที่สุด เนื่องจากเพจอื่นเกิดขึ้นมาในปี 2560 ซึ่งเป็นเวลา 7 ปี ยาวนานอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามมากกว่า 14 ล้านคน และเพจอื่นยังนำเสนอข่าวส่วนใหญ่ในด้านอาชญากรรม ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการรับรู้จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กของเพจอื่นที่น่าเชื่อถือ

สอดคล้องกับ Schiffman and Kanuk (1991) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การรับรู้หมายถึงกระบวนการที่ บุคคลคัดเลือกหรือรวบรวมและตีความสิ่งเร้าให้กลายเป็นภาพที่มีความหมายและสอดคล้องกัน สอง บุคคลที่ได้รับสิ่งเร้าเดียวกันภายใต้เงื่อนไขที่ชัดเจนเหมือนกัน แต่การที่แต่ละคนรับรู้ถึงการเลือก การจัดระเบียบและการตีความสิ่งเร้าขึ้นอยู่กับความต้องการคุณค่าและความคาดหวังของบุคคล

สอดคล้องกับ ภักทราพร เจริญรัตน์ (2564) ที่ว่ากระบวนการสื่อสารของเฟซบุ๊กเพจอื่นใช้หลักทฤษฎีทางนิเทศศาสตร์ โดยมีการคิดวิเคราะห์เนื้อหา ก่อนส่งสารไปยังผู้รับสารผ่านช่องทางต่าง ๆ และมีการวิเคราะห์ผู้รับสารก่อนและ

หลังการส่งสาร และปัจจัยที่ทำให้เฟซบุ๊กเพจอื่นประสบความสำเร็จ คือการนำเสนอที่รวดเร็ว มีนักข่าวลงพื้นที่จริง เลือกเสนอประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อผู้รับสารโดยตรง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีรูปภาพที่ไม่ซ้ำกับเพจอื่น นำเสนอข้อมูลรูปแบบคลิปวิดีโอที่มีทีมงานจัดทำขึ้นใหม่ ใช้เครื่องหมายแฮชแท็กเพื่อไม่ให้เกิดกระแสนิยมและเพื่อประโยชน์ในการสืบค้น เลือกใช้โลโก้ของเพจที่เข้าใจง่ายชัดเจน ทำให้เกิดการจดจำได้ดี

ผลจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กพบว่า จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยประเด็นจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวมากที่สุดคือประเด็นนำเสนอข่าวที่ชี้นำสังคมไปในทางที่ผิด ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับประเด็นในการนำเสนอข่าวที่ชี้นำสังคมไปในทางที่ผิดมากที่สุด เนื่องจากข่าวอาชญากรรม (Crime News) เป็นข่าวอีกหนึ่งประเภทที่ได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไป การนำเสนอข่าวด้านอาชญากรรมได้เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนจำนวนมากโดยเฉพาะการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก การนำเสนอข่าวอาชญากรรมในช่องทางดังกล่าวก่อให้เกิดการสร้างอิทธิพลทางความคิด เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และมีอิทธิพลทางความเชื่อมั่น เจตคติ อารมณ์ พฤติกรรมของผู้รับสารด้วย ซึ่งอิทธิพลของสื่อในการนำเสนอข่าวสารด้านอาชญากรรมก็ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเรื่องดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ ตลอดจนกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม ทำให้การทำงานของตำรวจเกิดอุปสรรคต่าง ๆ

ทำให้การนำเสนอข่าวกลายเป็นรูปแบบเรียลิตีโชว์ (Reality Show) หรือเป็นการสร้างบทละครขึ้นมาใหม่ ใช้น้ำเสียงเร้าอารมณ์ ใช้ภาพจำลองเหตุการณ์ที่ล่อแหลมต่อการส่งเสริมความรุนแรง และให้ผู้สื่อข่าวเสมือนเข้าไปอยู่ร่วมในเรื่องทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครเห็นเหตุการณ์จริง ใช้จินตนาการและการคาดเดาข้อมูลเรื่องราว ทำให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้คล้อยตามและเชื่อในประเด็นที่นำเสนอข่าวนั้น

สอดคล้อง ลิขเรศ ศิริกานต์ (2562) ซึ่งให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนารูปแบบ และเนื้อหารายการโทรทัศน์ยุคดิจิทัลควรทำรายการข่าวที่มีการเจาะลึก ไม่ฉาบฉวย ถูกกลั่นกรองถึงผลกระทบต่อวงกว้างก่อนนำเสนอชำระรักษาไว้ซึ่งจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อ ส่งเสริมรายการด้านเยาวชน กลุ่มคนพิการและเป็นทีวีเพื่อประชาชน ซึ่งในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ทีวีดิจิทัลจะเข้าสู่ระบบ 8K นำร่องโย NHK ซึ่งมีความคมชัด 16 เท่าของ HD โดยต้องอาศัยคลื่นความถี่ 5G Broadcast ปัจจุบันถูกทดลองใช้แล้วในประเทศเยอรมนี อังกฤษ ฝรั่งเศส และเป็นอนาคตของสื่อสารมวลชนไทย

สอดคล้องกับ พรนรี สายโอภาส (2560) การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสมาคมนิวส์พีพีทีวีเกี่ยวข้องพบว่า จริยธรรมสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ทั้งยัง ทำให้ผู้รับชมได้รับข่าวสารที่รวดเร็ว แต่ต้องการให้มีการกลั่นกรองข่าวสารก่อนการนำเสนอข่าว และต้องการให้เพิ่มข่าวการศึกษามากขึ้น บุคลากรที่นำเสนอข่าวควรเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ มีคุณธรรม ยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน มีจิตรับผิดชอบต่อสังคม และไม่ชี้นำสังคมไปในทางที่ผิด

ประเด็นปัญหาจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวในสื่อสังคมออนไลน์กับกฎหมายต่างประเทศ

ในประเด็นปัญหาจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวในสื่อสังคมออนไลน์กับกฎหมายต่างประเทศ ผู้วิจัยเห็นควรกำหนดแนวทางให้ชัดเจนตามสหราชอาณาจักรและสิงคโปร์ที่ยึดหลักการจากสหภาพสื่อมวลชนแห่งสหราชอาณาจักรได้กำหนดหลักจรรยาบรรณไว้ชัดเจนโดยเฉพาะข้อ 8 ต่อต้านการคุกคามหรือสิ่งจูงใจอื่นใดที่จะโน้มน้าว บิดเบือนข้อมูล และไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวอย่างไม่เป็นธรรมจากข้อมูลที่ได้รับ และข้อ 9 ไม่ผลิตเนื้อหาที่มีแนวโน้มว่าจะนำไปสู่ความเกลียดชังหรือการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจาก อายุ เพศ เชื้อชาติ สีผิว ความเชื่อ สถานะทางกฎหมาย ความทุพพลภาพ สถานภาพสมรส หรือ รสนิยมทางเพศของบุคคล ที่ทำให้เห็นว่าสื่อมวลชนไม่ควรนำเสนอข่าวที่ชี้นำสังคมไปในทางที่ผิด ซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีกำหนดแนวทางในลักษณะนี้ ทำให้สื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อมวลชนที่นำเสนอข่าวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กยังนำเสนอข่าวที่ชี้นำสังคมมาเป็นอันดับหนึ่งจากการสอบถามการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก

ประเด็นปัญหาจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวในสื่อสังคมออนไลน์กับกฎหมายไทย

ในเรื่องกฎหมายและจริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อมวลชน แม้สังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี แต่การเป็นนักสื่อสารอาชีพยังคงต้องยึดหลักวิชาชีพให้มั่นคง ตระหนักในความรับผิดชอบสูงสุด ความถูกต้องและเหมาะสมในการนำเสนอข่าว สังคมคาดหวังว่าเป็นผู้มีอาชีพของนักการสื่อสารต่อการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งความทันสมัยของยุคสื่อดิจิทัลทุกคนต่างเป็นผู้

ผลิตข่าวสารได้ด้วยตัวเอง จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อจึงเป็นข้อกำหนดที่ชัดเจนในวิชาชีพนักสื่อสารที่ควรยึดปฏิบัติภาพลักษณะความน่าเชื่อถือก็จะต้องยังคงอยู่ต่อไปไม่ถูกลดบทบาทในสังคม

ปัจจุบันประเทศไทยได้ออกร่างกฎหมายเพื่อกำกับสื่อมวลชนไว้ใน “ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.” โดยได้กำหนดนิยามของสื่อมวลชนในกรอบความหมายที่กว้างมาก และครอบคลุมถึงการสื่อสารไปยังประชาชนในทุกรูปแบบทุกประเภท โดยนิยามในมาตรา 3 แห่ง “ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.” บัญญัติไว้ว่า “สื่อมวลชน” หมายความว่า “สื่อกลางที่นำข่าวสาร สาร และเนื้อหาสาระทุกประเภทไปสู่มวลชน เพื่อประโยชน์สาธารณะ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ วิทูลกระจายเสียง วิทูลโทรทัศน์ สื่อดิจิทัล หรือในรูปอื่นใด ที่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป” คำนิยามนี้เป็นผลให้สื่อทุกประเภทและการแสดงออกทางความคิดของบุคคลทุกคนต่อสาธารณะไม่ว่าในรูปแบบใดตกอยู่ภายใต้นิยามนี้ด้วย และในส่วนของจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อถูกร่างไว้ในหมวดมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน มาตรา 37 (6) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมของสังคม ไม่ก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับและคำนึงผลประโยชน์สาธารณะเหนือกว่าสิ่งใด เห็นได้ว่าร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. มีการกำหนดคำนิยามที่ครอบคลุมคำว่าสื่อมวลชน

ที่รวมไปถึงสื่อดิจิทัล หรือรูปแบบอื่นใดที่นำข่าวสาร สาร และเนื้อหาสาระทุกประเภทไปสู่มวลชน เพื่อประโยชน์สาธารณะ ก่อนข้างครอบคลุม แต่ในส่วนของจรรยาบรรณสื่อมวลชนในร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. มีร่างไว้แค่ในส่วนของจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อ มาตรา 37 (6) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมของสังคม ไม่ก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับและคำนึงผลประโยชน์สาธารณะเหนือกว่าสิ่งใด เห็นได้ว่าจรรยาบรรณในวิชาชีพสื่อมวลชนยังไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงเห็นควรเพิ่มประเด็นในเรื่องจรรยาบรรณสื่อมวลชนไว้ในร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ของประเทศไทยเพื่อให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติที่ดีในเรื่องจรรยาบรรณของสื่อมวลชน ซึ่งหมายถึงหลักคุณธรรมของผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน มารวมตัวกันเป็นสมาคมวิชาชีพ สร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ประกอบ อาชีพนักสื่อสารมวลชนให้มีความรับผิดชอบ ผู้วิจัยเห็นควรเพิ่มบทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญาในหมวดจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อไว้ในร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ระดับองค์กรต่างๆ ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสื่อมวลชน ควรสร้างแนวปฏิบัติในเรื่องจรรยาบรรณสื่อแก่ผู้ที่ทำหน้าที่สื่อมวลชน

โดยกำหนดเพิ่มเติมประเด็นในเรื่องจรรยาบรรณ สื่อมวลชนไว้ในร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. และเพื่อให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติที่ดี ผู้วิจัยเห็นควรเพิ่มบทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญาในหมวดจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อไว้ในร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.

2. ระดับองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมด้วยการเปิดโอกาสให้องค์กรหรือบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบจริยธรรมจริยธรรมวิชาชีพของสื่อได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. ระดับสถาบันการศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการต่าง ๆ มีส่วนสำคัญที่จะเน้นย้ำถึงความสำคัญของจริยธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพสื่อมวลชนในระบบการเรียนการสอนและควรปูพื้นฐานสร้างนักข่าวรุ่นใหม่ตั้งแต่ระดับเยาวชนด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยเข้าไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลในเรื่องจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวทางด้านอาชญากรรมจากด้านผู้ปฏิบัติงานโดยตรง

เอกสารอ้างอิง

- ทิพย์ภาศิริ แก้วเทศ. (2565). การสร้างคอนเทนต์บนภูมิทัศน์สื่อใหม่ในยุคดิจิทัล. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 11(2), 92-93.
- เทียนทิพย์ เดียวกี้. (2560). จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อในการนำเสนอข่าวยุคดิจิทัล. *วารสารการสื่อสารและการจัดการ*, 2(2), 127-129.
- ปณัฏฐา ลีลายุทธ และบุญเลิศ โอจูลสูง. (2560). จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อมวลชนยุคสื่อดิจิทัล. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*, 13(2), 178-182.
- ปริญดา เรืองศักดิ์. (2553). ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความเชื่อถือในข่าวบันเทิงที่นำเสนอผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 12(1).
- พัชนี เขยจรรยา, เมตตา วิวัฒนานุกูล, และกิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2534). แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรนรี สายโอกาส. (2560). *จริยธรรมและการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิศิษฐ์ ขวาลาววัช และคณะ. (2539). *การรายงานข่าวชั้นสูง*. ดอกหญ้า.
- ภัทรพร เจริญรัตน์. (2564). การสื่อสารประเด็นสังคมของเพจสายดาร์กในเครือข่ายสังคมออนไลน์: ศึกษาเฉพาะกรณี “เพจอีจัน”. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม*, 9(2), 180-189.
- ศศิธร ยุวโกศล. (2545). *การให้ความหมายข่าวในมุมมองผู้รับสาร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ลิขเรศ สีรากานต์. (2562). การปรับตัวและทักษะที่จำเป็นต่อนักข่าวโทรทัศน์ในยุคเทคโนโลยีก้าวหน้า. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*, 27(3), 119-132.
- อานุรักษ์ เชื้อนแก้ว, และอัจฉรา ปัทมธนาวงศ์. (2563). พื้นที่การแสดงออกต่อข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงในเฟซบุ๊กแฟนเพจประเททข่าว. *วารสารศาสตร์*, 13(2), 74–129.
- Diawkee, T. (2016). Morality and ethics of media for presenting news in digital era. *Journal of Communication and Management NIDA*, 2(2), 125-143.
- Popticles.com. (2024). *รวมสถิติและ Insight สำคัญๆ ของคนไทยกับการใช้ Digital และ Social Media 2024*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2568, จาก <https://www.popticles.com/insight/thailand-digital-and-social-media-stats-2024>
- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (1991). *Consumer behavior* (4th ed.). Prentice Hall.
- Skoler, M. (2009). Why the news media became irrelevant—And how social media can help. *Nieman Reports*, 63(3), 38-40. <http://www.nieman.harvard.edu/assets/pdf/Nieman%20Reports/backissues/Fall2009.pdf>